

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 1. Iræ radices ac remedia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

bis *quatuor* grauissima *damna* insinuat, quæ respondent *quatuor* iræ gradibus prædictis. Nam iratus, primum per culpam lethalem *labitur*: & ita priuatur charitate, patientia, & mansuetudine, quæ illum viuum conseruabant, & stantem, antequam tentaretur: & mox *capitur*, & ligatur ipsamet passione sua, quæ illi aufert perfectum subijpsius dominium & libertatem: nam quemadmodum *impatiens* auferit integram *anime possessionem*: ita, ait S. Bonaventura, impatientia illam destruit. Et postea *calcat* & raptatur à suis hostibus, ob multitudinem peccatorum & calamitatum, quas adfert secum vindictæ appetitus. Ac denique eius gloria vertitur in *puluerem*, permittente DEO, vt studens suo honori conseruando, illum amittat. Et in oculis DEI maiori afficiatur pudore, eò quòd seipsum sit vltus.

DENIQUE vitium hoc magis alios premit, *damnum*que grauius adfert, quàm alia: nam, vt S. Gregorius ait, *tria* sunt genera hominum, qui natura sunt cholericici. Alij enim facile irascuntur; sed facile etiam placantur: sicut *stypa*, quæ citò quidem inflammatur, sed & citò extinguitur. Alij tardiores sunt ad iram: sed eam semel admissam, difficilius dimittunt: sicut *ferrum* tardius concipit calorem ignis; sed semel acceptum, diutius retinet. Alij verd vtriusque malum absque bono retinent: quia & citò iræ dant locum, & tardius eam dimittunt: sicut *sada*, quæ facile ignem concipit, & diu conseruat: & huiusmodi constitutio hominis, eiusque ira reliquis est perniciosior.

§. I. Iræ radices ac remedia.

CVM igitur tot, adeoque graua *damna* adferat ira, vt dictum est: nullus vir prudens esse debet, qui illam non detestetur; firmumque concipiat propositum eam destruendi & in ipsam iram irascendi, vt illam à se euellat. Vt autem eius curatio sit solidior, & à radice omninò euellatur: operæ pretium erit, eius *radices* inuenire, & patefacere. Hæ autem sunt præcipue *due*: interna altera, altera externa. *Interna* est naturalis *constitutio*, cholericica scilicet & ignita: quæ statim ira accenditur; aut praua alia corporis, aut animæ *dispositio* consuetudine, aut morbo aliquo acquisita. Nullus tamen existimet, iram ad eò esse innatam, vt vinci non possit. Siquidem Spiritus sanctus dixit *a non esse creatam hominibus superbiam, neque iracundiam nationi mulierum*. Vt omnes intelligant, se posse cum DEI gratia, si velint, illam superare.

EXTERNÆ radix iræ & vindictæ carer est, à qua excitatur: nam (vt ait S. Thomas) hæc passio hoc inter alias habet peculiare, quòd non exurgat nisi ab externa aliqua *occasione*, quæ illam prouocat. Vindicta enim

*Quatuor
damna iræ.*

*in Luc. 21. 19
in dicta sa-
luti tract. 1.
cap. 5.*

*S. Thom. 1. 2
q. 46. a. 6 &
2. 2. q. 158.*

*4. 5.
Lib. 5. Mor.
c. 30.*

*Tria genera
iratorum.*

*Radix iræ
duplex.*

*S. Thom. 1. 2
q. 46. a. 10
Interna na-
tura.*

*a Eccl. 10.
22.*

*1. 2. q. 47.
a. 1.
Externæ
Obiecti.*

suppo-

Ca. 5. supra.
Solitario-
rum ira la-
tet.

Lib. 8. c. 13.
& seq.

Non fuga
sed ferro
vincitur
ira.

I.
2. Rhet. c. 2.
Propria vo-
luntatis
mancipia
cito iras-
cuntur.

De infor-
mentis p. 2.
c. 10.
Tristitia
fontis ira.
b Ioan. 4.

supponit acceptam iniuriam, aut aliud damnum, quod ipsum vlciscentem affligit. Et propterea S. Bonaventura iræ affectum comparat igni, ex silice ferro icto prodeuti: nam natura cholericus est tanquam *silex*, natura quidē igneus, qui tamen scintillas non emittit, nisi *ferro* occasionis feriatur: nec tamen sufficeret ferri ictus, si natura non esset quasi *silex*: ictus enim iniuriarum non eos commouet, qui naturam habent pacificam & mortificatam; nec qui eam habent igitam, commouentur, nisi aliqua sit occasio. Quamobrē dixit Cassianus: multos viros *solitarios* videri mansuetos, eò quòd nullus ad iram illos prouocet: quemadmodum in deserto sunt plurimæ viperae, & serpentes, non mordentes, propterea quòd non adsit, quem mordeant. Quare hoc vitium non est omninò curandum sola *fuga* societatis hominum: sed *mortificatione* spirituum ipsius naturæ: ne mordeat, aut exasperetur, etiam si tangatur.

CAVSÆ exterioris iræ reduci solent ad vnam, quam Aristoteles *peruersionem* appellat. Sed maioris claritatis causa ad duas, quæ sub hac continentur, omnes reducemus. *Prima* est, cum propria voluntas ab eo, quod vult impeditur: quod nos valdè contristat; quia est modus quidam contemptus; & indicium quoddam, quòd parui nos faciat, qui facile sese nobis opponit in ijs, quæ nos desideramus; & parui facit nostram amicitiam, qui tam facile nostræ resistit voluntati. Ex quo intelligimus; valdè addictos suæ voluntati, facile irasci. Hæc igitur propensio ad suum sequendum palatum, est praua interna dispositio, quæ iram gignit in impediens. Sicut Domini facile indignantur contra seruos; & superiores contra subditos: nisi cito faciant imperata: & subditi ac famuli contra suos Dominos, & superiores: nisi concedant, quod petunt. & alij contra alios, à quibus sua desideria, & conatus videntur impediti.

ET EO VSQVE hæc inordinatio peruenit, vt (quemadmodum S. Bonaventura notat) huiusmodi homines voluntati suæ addicti, etiam contra ipsas *bestias* & res inanimatas irascantur, cum palato suo non arrident: contra equum, quòd malè incedat; contra canem, quòd latret; contra calamum, quod non det atramentum: ex quo oritur, vt frangatur aut maledicatur, & charta impetu quodam laceretur. Quemadmodum Ionas *bitatus est contra hecioram quæ faciebat ei umbram, & exaruit*. Hinc prouenit, vt ait S. Dorotheus, quòd infirmi, & valetudinarij, & tentati, aut qui in spiritu sunt desolati, faciliores sint, vt irascantur; quia morbus & desolatio in causa esse solet, cur ipsi magis attendant, vt palato suo indulgeant, & tristitia, qua laborant, causa est, vt magis affligantur & irascantur quacunque re illis denegata.

IVXTA hæc prædicta, si cupis ab ipsa radice iram tuam curare, necesse est, *propriam odille voluntatem*; & optare, occurrere occasiones, in qui-

bus

bus illam abnegas: persuadens tibi, omnes homines & omnes creaturas esse DE instrumenta ad illam mortificandam: eò quòd ipsa in proprium suum Creatorem rebellauerit. Sed, quàm magnum est quod patienter feras eam tibi frangi, cum redemptor tuus stupenda patientia tulerit, frangi suã, ut tuã incòmodis mederetur: de eo enim dicitur, quòd *c lignum fumigans non extinxerit: sed tulerit factorem illũ, non nocens excitanti.* stude igitur, teipsũ præuenire ad iniurias ferendas, dicens cum ipso Christo Salvatore nostro: *d non mea voluntas sed tua fiat.* & quando aderunt: quia propriam voluntatẽ inuenient iam victã & resignatã: non illam ad iram prouocabunt.

SECUNDA causa exterior iræ est, quòd quis *contemnatur*, aut despiciatur, quocunque modo id fiat, opere, verbo, aut signis; aut non exhibito honore debito, aut quem ille cupit; aut si de ipsius malis & incommodis alius lætetur; aut tristetur de bonis; aut ipsius, eiusuẽ rerum obliuiscatur: nam hæc omnia indicia sunt, quod parui ipse fiat. Ac propterea magni amantes honoris & gloriæ, valde sunt faciles ad iram; & inordinatus ad inanem hanc æstimationem amor, est praua alia interior dispositio, quæ iram gignit: quã obrem qui in statu suo eminent, facilius & vehementius irascuntur: quia magis sentiunt contemptum. Quemadmodum Amam ille vehementissimè indignatus est in Mardochæum: *c eò quòd non flecteret ipsi genua: & Nabuchodonosor: frepletus est furore in tres pueros, eò quòd nolent ipsius statuas adorare.* Et omnes superbi irascuntur cum aliquis eis contradicit, aut eorum opiniones parui facit. Et vnuersum quæuis inordinata affectio, & propensio ad personam, aut res alias huius vitæ, occasionem præbet iræ in iniuriantem. quia iniuriam illam, nostram reputamus: & qui rem nobis charã ac dilectam tangit, iudicatur oculi nostri pupillam tangere.

QVAMOBREM secundum iræ remedium est, inordinatum honoris desiderium reprimere: despectum amplectendo, & amando *humilitatem*: quæ fidelissima est comes *mansuetudinis*, ad quam pertinet iram reprimere. Ideoque Christus Dominus noster vtramque coniunxit, cum dixit *g discite a me, quia mitis sum & humilis corde:* & quando hæc decem Apostoli indignati sunt contra duos fratres, qui tentabant reliquos præcedere: eos repressit exemplo suæ humilitatis, dicens: *se venisse ministrare,* tanquam omnium minimus. Et S. Iob inter alias suas virtutes, & illam ponit, quod *i despectio propinquorum non terruerit ipsum: nec egressus fuerit ostium linguæ suæ, ut vel verbo illos reprimeret: nam (vt S. Gregorius aduertit) qui non horret despici, eum impatiencia non vincit, ut fortas per linguam eiciat. Quod si velis, inquit, non vinci, præcogita omnia aduersa & ignominiosa, quæ totius diei decursu possunt occurrere, & præpara te ad illas animo patiente ferendas: quia iacula præuisa minus feriunt.* Memento etiam: quoties tu DE o iniuriam

Propria voluntas expugnanda.

c Isa. 42. 3

d Luc. 22. 12.

2.

S. Tho. supra 2. ad 3. Contemptus iram prouocat.

c Esch. 3. 5.

f Dan. 3. 19.

Elationem comprime.

g Matt. 11. 29.

h Matt. 20. 28.

i Job. 31. 34.

lib. 22. Mor

14.

Lib. 5. Mor

cap. 31.

1.

PRÆPARATI.

2.

Iniuriam
Christi
cole.

k Mat. 18. 32

3.

Peccata at-
tende.

Vide S. Tho.

2. q. 47.

a. 2.

Serm. 8.

Accusa te-
ipsum.

1 Psa. 38. 12.

m. f. 110. 47

n Luc. 23. 41

4.

S. Dorot. ser.

7. 13.

fructum

considera.

Emblema

de foliis:

conculsus

surgit.

1.
Naturam
considera.

2.
In Psa 149.
Omnis ira
suspecta.

3.
Serm. 8.
a Eccl. 11. 34

intuleris, ac propterea eius iram sis promeritus. Cum igitur ille patienter te sustinuerit, non magnum est, si tu iniurias feras ab hominibus illatas, saltem ne tibi dicat: *k serue nequā, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit te misereri conserui tui, sicut & ego tui miserus sum.* Quod si agnoscas, te ob tua peccata promereri, ut omnes te despiciant, & cōtemnanti: non est cur indigneris: nam, ut ait Philosophus, nemo irascitur qui aduertit, se merito despici. Et, nisi aliqua circumstantia appareat alicuius veræ iniuriæ, non inuenit motiuum indignationis in alterum. Ac propterea S. Dorotheus dicebat esse vnicum contra impatientiam remedium, *se se in omnibus accusare, iudicans, se reum, & qualibet pœna dignum: dicens, cum Dauide: propter iniquitatem corripisti hominem; in priusquam humiliarer ego deliqui.* Et quemadmodum bonus ille latro dixit: *n digna factis recipimus.*

Hic considerationi aliam licet adiungere, *bonorum*, quæ tibi comparas per tolerantiam. Propterea enim has iræ occasiones Deus permittit, ut eas in patientiæ exercitium conuertas, & crescas in sanctitate. Nam, quemadmodum *pila* vento plena, cum ad terram proijcitur, saltat sursum: ita iustus, cum humiliatur, & laboribus percutitur, crescit & ascendit in virtutibus: quia plenus est *Spiritus S. venio*, qui illum à terrenis ad cœlestia impellit. At impatiens, est instar *pila lana, aut stupa* turgidæ, & mollis: quæ, dum in terram iacitur, ibi manet: quia iniuria facit illum terrenum, & in causa est cur impatienter eam ferens, animum abijciat.

§. II. Aliqua practica remedia.

SED quoniam solæ considerationes non sufficiunt ad iram vincendam: necesse est manum admouere ad opus, ut illa mortificetur: dando operam, ut propensionem tuam naturalem bene cognoscas. Quod si deprehenderis valde *cholericum*, & iracundum: cogita, esse Satanæ equum ad te aggrediendum: ac propterea eneruandus est, & nerui, quibus ille innititur abscindendi, propensiones ipsas bene mortificando, & feroces imperus reprimendo. Et Tunc, ut sanctus Augustinus ait, suspectam habe quamlibet iram, etiam iustitiæ & zeli pallio rectam: nam facilius est, eam non admittere, quam post admissam non ruere in præcipitium. Et præstat omnino in nullum irasci, etiam iuste: quam irascendo iuste, incidere in extremum odij. Et quandoquidem bona ira facile mutatur in prauam: securius multò est, recedere à bona, cum aliquod est periculum, rationis limites in ea transgrediendi.

D A etiam operam, ut ait sanctus Dorotheus, statim initio extinguere iræ motus: extinguendo scilicet illam *scintillam*, quæ cor innadit, quando audis iniuriam, nam ut Sapiens ait: *a scintilla vna augetur ignis*, qui difficile

extin-